

124. 18/10. 1992

102300

Valgte Tyskland av frykt for Russland

Jeg er anglofil, sa en dødsdømt Quisling. I frykt for et russisk Europa, valgte han Tyskland.

ODD INGE SKJÆVESLAND

Dette politiske testamentet ga den landssvikdømte Vidkun Quisling til den unge politifullmektig Hans B. Myhre dagen før han ble henrettet. «Quislings siste dager» av Myhre og Tone Bratteli utkommer på Cap-pelen forlag denne uke.

Myhre etterforsket den økonomiske siden i rettssaken mot Quisling. NS-lederen kom til celle nummer 12 i Møllergata 19 den 9. mai 1945. Dagen etter møtte han Myhre for første gang. De to mennene mislikte hverandre fra første stund.

«I går ble jeg oppringt på Gimle av rikspolitisjef Sven Arntzen som sa han skulle arrestere meg. Jeg har ikke utnevnt ham. Er dette en revolusjon», spurte Quisling.

Den unge juristen undret seg over mye av det Quisling sa. Det var ikke lett å følge fangens resonnemen-ter. Myhre hadde ingen sympati for Quisling. Først under deres siste samtale ble mennesket i cellen klare, slik at etterforskeren og den dømte kunne legge til side den saken som hadde ført dem sammen. Quisling ville fortelle hvorfor han hadde handlet som han gjorde.

«Jeg har alltid vært anglofil, men etter det jeg opplevde i Russland i 20-årene var jeg redd for at bolsjevikene også skulle overta resten av Europa. Jeg mente England var for svakt til å stå imot. Tyskerne var de eneste som kunne stoppe dem. Derfor satset jeg på Tyskland. Skal jeg spå om

DØDSDØMT: Vidkun Quisling i forhørsretten i mai 1945. Dagen før henrettelsen sa han at han mente England var for svakt til å forsvare Europa mot kommunistene. Derfor satset han på Tyskland.

fremtiden, tror jeg russerne sammen med tyskerne tar England, og dermed er vi ferdige», sa Quisling, ifølge Myhres beretning.

Ikke lenge før freden i 1945, kladdet ministerpresident Vidkun Quisling en søknad om å bli sogneprest i hjembygden Fyresdal i Telemark. Embedet var ledig og der hadde åtte av hans 12 forfedre i oppadsti-

gende linje vært prester. Begrunnelsen var at «den nåværende store verdenskrise som alt verdenshistorisk har en religiøs kjerne». «Ordinasjonsløyve ansees unødvendig», skrev Quisling.

Det var Myhre som fant brevet. Fangen bekreftet at han hadde skrevet det.

«Quisling virket nokså forlegen over hele historien, men ga samtidig uttrykk for at han hadde god lyst til å bli sogneprest. Myhre fikk inntrykk av at han angret på at han ikke hadde sendt brevet. Bare noen få dager før kapitulasjonen, og Quisling hadde tumlet med disse tanker. Var han vel bevart?»

Den senere høyesterettsadvokat hadde inntrykk av at Quisling trodde fullt og fast på det han selv sa. Myhre mente å se at fangen vred seg unna og løy, men han trodde ikke at Quisling selv var klar over det. Han var blitt ørlite grann kjent med en begavet einstøing, som ikke hadde evnen til å gi noe av seg selv. Quislings tragedie var at han totalt manglet virkelige venner, som kunne ha gitt ham motforestillinger.